

Filozof bibliotekarzem

Wybierając postać kolejnego bibliotekarza o ciekawym życiorysie nie sposób nie przytoczyć Gotfryda Wilhelma Leibniza, żyjącego na przełomie XVII i XVIII w. Urodził się on w Lipsku w 1646 roku. Patrząc na biografię tego człowieka trzeba przyznać, że był to swego rodzaju omnibus, bez problemu poruszający się w obrębie wielu dyscyplin naukowych i na wszystkich polach zapisujący się złotymi zgłoskami! Mimo, że nie miał łatwego życia, gdyż w wieku 6 lat zmarł jego ojciec (profesor etyki, legitymujący się polskim pochodzeniem) od najmłodszych lat poświęcał się nauce. W wieku 15 lat Gotfryd Wilhelm Leibniz wstąpił na wydział prawa Uniwersytetu Lipskiego. Przyglądając się jego wszechstronnym zainteresowaniom można powiedzieć, że ten późniejszy światowej sławy niemiecki filozof realizował się też jako matematyk, inżynier-mechanik, dyplomata czy medyk. We wszystkie dziedziny wniósł własne dokonania. I tak należy przypomnieć, że kontynuując myśl kartezjuszowską stworzył w filozofii teorię monad. W matematyce niezależnie od I. Newtona opracował wersję rachunku różniczkowego, a wersja ta uważana jest za wygodniejszą od newtonowskiej i stosowana w nauce do dziś (choć właśnie ta kwestia ta poróżniła uczonego z jego protektorem, który popierając I. Newtona z czasem całkowicie odebrał Leibnizowi swoje, nie tylko finansowe, wsparcie!). G. W. Leibniz stworzył w fizyce pojęcie momentu pędu i siły, a jako inżynier konstruował maszyny, zegary, a nawet zbudował jedną z pierwszych maszyn liczących! A przecież był bibliotekarzem z 40-letnim stażem zawodowym (zaczął pracować w bibliotece w wieku 30 lat i pracował aż do śmierci w 1716 r.). Wiele spośród tych lat spędził pracując w bibliotece ww. księcia Hanoweru. I w tej dziedzinie był bardzo twórczy. Przede wszystkim należy wspomnieć, że wymyślił on stosowany także obecnie biblioteczny system katalogowy, zwany dziś klasycznym numerycznym katalogiem rzeczowym.

Z równą namiętnością, co nauce Leibniz oddawał się dyplomacji. Można przytoczyć rolę jaką odegrał jako dworzanin wysłany przez elektora arcybiskupa Moguncji do Paryża z misją do Ludwika XIV. Podróżowanie po Europie umożliwiła mu min. podjęta praca nad spisaniem genealogii rodu swego protektora. Docierając do różnych krajów oprócz penetrowania archiwów i bibliotek, nawiązywał liczne kontakty naukowe i poznawał wiele osobistości. Niekiedy popadał w konflikty. Angażował się w sprawy mu współczesnych, żywo opowiadając się za pojednaniem kościoła katolickiego i protestanckiego.

Leibniz zmarł samotnie w Hanowerze 14 listopada 1716 roku, i choć jak pisano za jego trumną nikt nie kroczył, to trzeba obiektywnie przyznać, że jego dokonania stanowią podwaliny wielu dyscyplin naukowych. Nie można przy tym mu zarzucić, że trzymał się na pograniczu społecznego życia. Przeciwnie starał się zawsze aktywnie w nim uczestniczyć, wielokrotnie i na tej niwie pozostawiając własny ślad.

**Elżbieta Grzelakowska, Monika Wachowicz,
Łódź, Wydział Zbiorów specjalnych Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej.**